

24. 1. 2018

Veźměte, prosĭme, na vědomĭ, Źe text ělĀnku odpovĭdĀ platně prĀvnĭ ůpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za Źkodu a nemajetkovou ůjmu zpŮsobenou insolveněnĭm sprĀvcem

Insolveněnĭ sprĀvce je podle insolveněnĭho zĀkona povinen pŮi vĚykonu svě funkce postupovat svědomitě a s odbornou pěěĭ; je povinen vyvinout veŹkerě ůsilĭ, kterě lze po něm spravedlivě poŹadovat, aby věřitelě byli uspokojeni v co nejvyŹŹĭ mĭře. Spoleěněmu zĀjmu věřitelŮ je povinen dĀt pŮi vĚykonu funkce pŮednost pŮed zĀjmy vlastnĭmi i pŮed zĀjmy jinĚych osob.[1] Jak vŹak postupovat, pokud insolveněnĭ sprĀvce svě povinnosti poruŹĭ, resp. pŮekroěĭ mantinely zamĚyŹleně citovanĚm ustanovenĭm a v dŮsledku takověho jednĀnĭ insolveněnĭho sprĀvce je zpŮsobena Źkoda, popŮĭpadě nemajetkovĀ ůjma, ať uŹ dluŹnĭku, věřiteli, ěi tŮetĭmu subjektu?



Odpovědnost insolveněnĭho sprĀvce

Pokud insolveněnĭ sprĀvce poruŹĭ svě povinnosti, odpovĭdĀ za Źkodu nebo jinou ůjmu, kterou tĭmto zpŮsobil, a to jak dluŹnĭku, tak věřitelŮm a rovněŹ tŮetĭm osobĀm. Odpovědnosti se insolveněnĭ sprĀvce zprostĭ pouze, pokud prokĀŹe, Źe Źkodě nebo jině ůjmě nemohl zabŮranit ani pŮi vynaloŹenĭ veŹkerěho ůsilĭ, kterě po něm bylo moŹně spravedlivě poŹadovat se zŮetelem k pŮŮběhu insolveněnĭho řĭzenĭ. PŮitom povinnostĭ, za jejĭŹ poruŹenĭ insolveněnĭ sprĀvce odpovĭdĀ, je a) povinnost uloŹenĀ insolveněnĭmu sprĀvci zĀkonem; b) povinnost uloŹenĀ mu rozhodnutĭm soudu; nebo c) povinnost insolveněnĭho sprĀvce jednat s odbornou pěěĭ.[2] PŮi vĚykladu pojmu odborně pěěe se praxe ustĀlila v nĀzoru, Źe tĭmto ustanovenĭm insolveněnĭho zĀkona jsou na insolveněnĭho sprĀvce kladeny vyŹŹĭ nĀroky neŹ napŮříklad na statutĀrnĭ orgĀn obchodnĭ korporace, kterĭ je povinen jednat s „pěěĭ rĀdněho hospodĀře“. Ustanovenĭ insolveněnĭho zĀkona o odpovědnosti insolveněnĭho sprĀvce je zaloŹeno na principu objektivnĭ odpovědnosti, a tedy nevyŹaduje se zaviněnĭ insolveněnĭho sprĀvce. PŮi uplatněnĭ nĀhrady Źkody resp. nemajetkově ůjmy, je tŮeba pamatovat na promlěecĭ doby, kterě insolveněnĭ zĀkon v citovaněm ustanovenĭ stanovĭ. NĀhradu Źkody, resp. nemajetkově ůjmy vŮĭ insolveněnĭmu sprĀvci tak je tŮeba uplatnit ve dvouletě subjektivnĭ lhŮtě, kterĀ poěĭnĀ běŹet od okamŹiku, kdy se poŹkozenĭ (tedy dluŹnĭk, věřitel nebo tŮetĭ subjekt) dozvěděl o vĚyŹi Źkody a o odpovědnosti insolveněnĭho sprĀvce. Nejpozději se vŹak prĀvo na nĀhradu Źkody, resp. nemajetkově ůjmy promlěĭ 3 roky od skoněnĭ insolveněnĭho řĭzenĭ, resp. 10 let potě, jde-li o Źkodu zpŮsobenou ůmyslnĚm trestnĚm ěinem, za kterĭ byl insolveněnĭ sprĀvce pravomocně odsouzen.

Odpovědnost stĀtu

Insolveněnĭ sprĀvce tedy odpovĭdĀ za Źkodu, jakoŹ i nemajetkovou ůjmu, kterou poruŹenĭm svěych povinnosti pŮi vĚykonu svě funkce zpŮsobĭ. OtĀzkou vŹak zŮstĀvĀ, zda v pŮĭpadě poruŹenĭ povinnosti insolveněnĭho sprĀvce je moŹno domĀhat se odŹkodenĭ rovněŹ vŮĭ stĀtu postupem podle zĀkona ě. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za Źkodu zpŮsobenou pŮi vĚykonu veŹejně moci rozhodnutĭm nebo nesprĀvnĚm ůrednĭm postupem a o změně zĀkona ěeskě nĀrodnĭ rady ě. [358/1992](#) Sb., o notĀřĭch a jejich ěinnosti (notĀřskĭ rĀd), ve zněnĭ pozdějŹŹĭch pŮedpisŮ (dĀle jen „ZoSŹ“).

Rozhodovací praxe se ustálila v názoru, že insolvenční správce není bez dalšího veřejnoprávním orgánem. Ačkoliv například Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 25.6.2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (dlužno podotknout, že zmíněný nálezh se vztahoval k předchozí právní úpravě zákona o konkurzu a vyrovnání) vymezil povahu správce konkurzní podstaty jako zvláštního veřejnoprávního orgánu, tento svůj závěr následně korigoval v pozdějším nálezu ze dne 13.7.2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10 (vztahujícím se již k insolvenčnímu zákonu), dle něhož je namístě zkoumat povahu konkrétní činnosti insolvenčního správce z materiálního hlediska, neboť jako orgán veřejné moci vystupovat může, avšak nemusí. Teorie i praxe se tak postupně ustálila na závěru, že insolvenční správce není veřejnoprávním orgánem, proto stát a priori za jeho činnost neodpovídá.

Nutno nicméně zdůraznit, že insolvenční správce při své činnosti podléhá dohlédací činnosti insolvenčního soudu. Dle ustanovení § 10 insolvenčního zákona platí, že insolvenční soud v průběhu insolvenčního řízení mj. průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících. Dle ZoSŠ odpovídá stát za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, přičemž se jedná jednak o škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím a také nesprávným úředním postupem. A právě v případě, kdy insolvenční správce poruší své povinnosti a současně dojde k selhání dohlédací činnosti insolvenčního soudu, v důsledku čehož dojde ke vzniku škody či jiné újmy, lze tuto situaci za určitých okolností kvalifikovat jako nesprávný úřední postup, a tudíž lze odvolit odpovědnost státu dle ZoSŠ. K tomuto závěru dospěl mimo jiné Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 30.3.2015, sp. zn. 29 Cdo 3213/2010 (ač se vztahuje k předchozí právní úpravě, lze jeho závěry aplikovat rovněž na insolvenční zákon). Aby však v takovém případě bylo lze uvažovat o odpovědnosti státu, musí být splněno několik podmínek. Především musí dojít ke škodlivému následku v důsledku porušení povinností insolvenčního správce za současného selhání dohlédací činnosti insolvenčního soudu (například neudělení pokynu k učinění úkonu). Musí zde existovat dvojitá příčinná souvislost, a to jednak mezi porušením povinností insolvenčního správce a vznikem škody, ale současně také mezi porušením povinností insolvenčního soudu a vznikem škody. Naplnění podmínek bude nutno zkoumat v každém jednotlivém případě ad hoc. Rovněž v případě uplatňování nároku vůči státu je třeba vzít v potaz běh promlčecích dob, které ZoSŠ upravuje v ustanoveních § 32 a násl.

Závěrem

Univerzální návod k otázce odpovědnosti státu v případě porušení povinností insolvenčního správce tak v kontextu shora uvedeného nelze poskytnout. Otázku, zda je možno se v případě škody, či nemajetkové újmy, způsobené insolvenčním správcem, domáhat jejich náhrady toliko po insolvenčním správci, či zda bude možné uplatnit rovněž postup dle ZoSŠ, bude třeba vždy pečlivě zvážit dle konkrétních okolností případu.



Kateřina Popelková

Florentinum (building C)
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com



[1] Ustanovení § 36 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“).

[2] Ustanovení § 37 insolvenčního zákona.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)